116

ఆదాయ వ్యయాలు

సాయంకాలం అయిదుగంట లవుతూఉండగా పాసింజరు బెజవాడ చేరుకుంది. బెజవాడలో అర్జంటుపని ఉన్నవాడల్లే ఆదినారాయణ తోలుసంచి చంకనబెట్టి బండి దిగాడు.

"యుద్ధం ధర్మమా అని, అయిదుగంటలు కావస్తున్నా ఇంకా చాలుఘళ్ళ పొద్దుంది. ఈ వెధవపాసింజరు తటుకూ - తటుకూమంటూ తెనాల్నించి ఘంటన్నర నడిచింది. ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో రావటానికి టక్కెట్లిచ్చి చావరాయె. నూరుమైళ్ళు దాటి ప్రయాణిస్తేతప్ప.... అబ్బ! రైలునిండా జనమే. స్టేషనంతా మనుషులమయం. ప్రయాణం తగ్గించమని సర్కారు వాళ్ళు వేడుకుంటున్నందుకా బోలు జనం ఇంత మరీ వేలం వెర్రిగా రైళ్ళెక్కి తిరుగుతున్నారు. బియ్యంబస్తా ముప్పైరూపాయలైతే తిరక్కేం చేస్తారూ?" అనుకుంటూ ఆదినారాయణ రైలుబ్రిడ్జి ఎక్కిదిగాడు.

"రిక్షా చేసుకోండయ్యా" అని రిక్షావాడు సలహా యిచ్చాడు.

"అవునులే, సత్యనారాయణపురాని కేంతీసుకుం టావు ?" అన్నా డాదినారాయణ.

"శానా లెక్కుండది మరి. పాల్డబ్బు లిప్పించండి."

"ఇంకా నయం. అసలే ఇదిగా ఉంటేను. ఓ బేడిస్తా, కట్టు."

"అబ్బో! సహానికి సహం వేశారే! నా వల్లగాదు."

"నువ్వూరికే నస పెట్టకు. ఏదో అడిగావు—ఇంకో అర్ధణా చేసుకో."

"సత్తెనాణపుర మేడుండదీ. ఎంత లెక్కుండదీ చూస్తే, మీరే ఇందరా అని పాలడబ్బు లిచ్చేస్తారు."

"నా కిన్ని మాటలు పనికి రావు. రెన్నాల్నర చేసుకుని దబ్బున పద. నాకూ అవతల చచ్చినంత పనుంది."

"సరే ఓ అర్ధణాడబ్బులు తగ్గించి మూణ్నాల్నర ఇప్పించండి."

"నన్ను చంపకు. నడిచైనా పోతాను. నీతోనే లక్ష కాలక్షేప మయింది. చాల్లే" అంటూ ఆదినారాయణ దారి పుచ్చుకున్నాడు.

"ఓ పంతులుగారూ! యెల్లమాకండి.... ఆకరిమాట మూణ్నాలిచ్చెయ్యండి. ఊc! ఎక్కండి నాకేం పొయ్యే గాలమో, ఈ యిదంగా రేటుకు తగ్గించి చస్తా ఉన్నా, రోజల్లా బండీడిశినా పాలడబ్బు లగుపీవాయె. ఈకాడికి మాటలు పొస్తే మేలనిపిస్తావుండె," అనుకుంటూ రిక్షా

వాడు ఆదినారాయణను బండిలో కూచోబెట్టి లాగటం మొదలుపెట్టాడు.

"ఏం రిక్షా బళ్ళు బొత్తిగా గిట్టుబాటుగా లేవా యేం?" అన్నాడాదినారాయణ.

"ఏం గిట్టుబాటో అయ్యా, రోజు కెనిమిదణాలు అద్దె కిందే నంజుతా ఉండారు. మిగిలేది గంజినీలకే చాలవాయె."

"అయ్యో, పాపం! రోజు కెనిమిదణాలు రిక్షా అద్దెమిటి? మీరంతా సమ్మెకట్టి ఏ పావలాకో రేటు దించండి. లేకపోతే మీగతింతే. ఇదే మెడ్రాసయితేనా—?"

"ఆఁ! సమ్మె యాడబడుద్దిలెండి. ఓడికోడు కలిచ్చిస్తారా? వాట్టిది. నాబోటి యెదవనాయాల రేటు దించకుండా ఉంటే అదే శాన ..."

"ఇదిగో, చూడూ. నువు కొంచెం తొరగా బోతే మంచిది. ఎందుకంటే నాకింకా శానాపనుంది."

"వచ్చేశాంలెండి. మీరు దిగే యిల్లిదా?"

"అదుగో, ఆ కనబడే వాకిలిముందాగు... ఇంద నీ డబ్బులు."

"ఇంకో అరదణా ఇప్పించండి. సత్తెప్రమానకంగా జెబుతుండా. పాడ్డబ్బులకు తగ్గించి ఎవుడూ రిక్షా కట్టడీడకు. శాన్లెక్కుండది."

"అదే మీ రిక్షావాళ్ళదగ్గిరుండే జబ్బు. అన్నమాట మీదుండరు."

"ఏదో, పొద్దుగాల్నుంచీ గెట్టి బాడిగ దొరక్క నోరుజారి మాణ్ణాలన్నాగాని—"

"సరేలె, ఇచ్చిందేదో తీసుకో పో."

"ఏఁవమ్మా. వొదినా? ఎటా ఉన్నారు?" అన్నాడు ఆదినారాయణ.

"ఏఁవుండటం. నాయనా? ఎట్లా ఉండాల్లో అటా వున్నాం. మీ అన్నయ్యకింకా ఒంట్లో బలం చిక్కలేదు. జబ్బులోవచ్చి చూణ్ణన్నా చూడకపోతివిగా! బతుకుతా రనుకున్నామా? ఆ ఉద్యోగంకాస్తా పోయింది. ఊరంతా బాకీలే! పచ్చళ్ళతో తిన్నామో, పస్తేపడుకున్నామో విచారించిన వాళ్ళు లేరుగదా! పచ్చపచ్చగా వున్నప్పుడే బంధువులుగాని ఆపత్కాలంలో ఆదుకునే దెవరు నాయనా?"

"అయ్యో, పాపం! నాకు తెలీదమ్మా వొదినా. తెలిస్తే ఏదన్నాసహాయం తప్పకుండా చేసేవాణ్ణి. భాగ్యమా! ఎంత డబ్బొస్తున్నదో ఎంత పోతున్నదో!"

"అదృష్టవంతులు మీకేం నాయనా? ఏ జన్మలోనో పెట్టిపుట్టారు. సుఖపడుతున్నారు. మేమే జన్మలో చేసుకున్నామో ఇప్పుడనుభవిస్తున్నాం"

"అదేం మాటలే!"

"ఏం పనిమీద వచ్చావో, భోజనాని కిక్కడే ఉండు"

"లేదులే. నేను మళ్ళీ ఈ బండికే ఇంటికెళ్ళాలి. అది కనిపెట్టుకుని ఉంటుంది. నాకింకా బోలెడంత పని వుంది. మళ్ళీ నాలుగైదు రోజుల్లో ఎటాగూ రావాలే. ఇంతకూ అన్నయ్యను చూడటం పణ్ణేలేదే. ఎకెళ్ళాడు?"

"అట్లా పార్కుదాకా నడిచి వస్తానని ఇప్పుడే వెళ్ళారు.

"ఇంకేం? నే నటే వెళుతున్నాలే."

ఆదినారాయణ అక్కడ బయలుదేరి ప్లీడరుగారింటి కెళ్ళాడు. ప్లీడరుగారు ఏలూరు వెళ్ళారనీ రాత్రి మెయిలులో వస్తారని తెలిసింది.

"అయితే, ఏఁవండీ? ఇక్కడ బియ్యం ధర ఎట్లా వుంది? అన్నాడు ఆదినారాయణ ప్లీడరుగారి తండ్రితో.

"ఇరవైతొమ్మిదీ, ముప్పయినూ!"

"అంతటా ఓటిగానే తగలబడుతున్నది. ఈ యుద్ధం చూశారూ! ఒకచోటుండి ఒకచోట లేదనటానికి లేదు. అంతా పాపం పండి బద్దలవుతున్నదిలెండి. జనక్షయం కావలిసిందే. తద్వారాగాని పాపక్షయం కాదు"

"ఏం పాపక్షయమో! యుద్ధంవచ్చాకే పాపం పెరిగిపోతోంది. దగాకోర్లంతా బాగడిపోతున్నారు. ధరలు మండిపోతున్నాయి. జనం అల్లాడిపోతున్నారు."

"యదార్థం అన్నారు. కోర్టులన్నీ పాడుబడిపోయినై. అసలు క్లయింటంటూ ఏడండీ? నెలకు వెయ్యి సునాయాసంగా సంపాదించిన మా వూరి రామ్మూర్తిగారు ఈ సంవత్సరం పద్ధెనిమిదొందలమీద ఇన్కంటాక్సు కట్టాడు... మేలువేళకు వచ్చి ప్లీడరుగారికి కనిపించి పోతా!"

"ఏంరా, కేశవులు ఎక్కడికో బయలుదేరుతున్నావే!"

"అట్లా స్టేషనుదాకా. ఎప్పుడు రాక?"

"ఈ సాయంకాలమే వచ్చాలే. ఎట్లావుంది వ్యాపారం

"వ్యాపారానికేం? దివ్యంగా వుంది. ఈ యుద్ధం మనం బాగుపడటానికొచ్చిందనుకోవలసిందే. నిరుడీ రోజు

లలోకూడా మా భాగస్తుడు సరుకమ్మెయ్యమని పోరుతూ వచ్చాడు. కాస్త ఉండరా అని వాణ్ని అణిచిపెడుతూ వచ్చా. చూడెంత లాభించిందో! న్యాయం పడితే లాభంలో నేను మూడొంతులు తీసుకొని, మా వాడికి ఒక వొంతు ఇయ్యొచ్చు. కాని మనకన్యాయం దేనికి? నేను వాడికి సహం లాభం ఇచ్చేస్తున్నా. ఏమంటా?

"కాదుమరీ? కాస్త వ్యవహారం మాటలాడదామనుకున్నాగాని, వేళగాని వేళొచ్చావే?"

"వేళకే వచ్చావుగా? స్టేషనుకు పోదాంపదా"

"రావటానికేంగాని' ప్రతిసారీ నువ్వే డబ్బిచ్చుకుంటావే? ఎట్లా చావను?"

"పోనీ___"

"నేనే ఇచ్చుకుందామంటేనేమో మనదగ్గిర సమయానికి సంచీ నిండుకుంటుందాయె. ఈ దిక్కుమాలిన ప్రయివేటు గిరీ కాకుండా నేనుకూడా ఏ వ్యాపారమో చేసుకునుంటే ఎంత బాగుండేది!"

"పోనీరా, వెధవ డబ్బా! ఎట్లా వస్తుందో! ఎట్లా పోతుందో!"

"నీకేంరా? ఏ జన్మలోనో పెట్టిపుట్టావు! పద అయితే"

ఆదినారాయణ హోటల్లో భోంచేసేడు. అయిదణాలతో పోయింది. తన పెత్తల్లి కొడుకుగారింట భోజనానికున్నట్టయితే అధమం ఐదు రూపాయలైనా వాళ్ళకు చేబదులిచ్చుకోవలిసొచ్చేది ... కేశవులుగాడిదగ్గిర డబ్బు మూలుగుతున్నది స్పెన్సరువాళ్ళకు ఓ పదిరూపాయల నోటిచ్చుకు

న్నాడు. తనకింద ఐదురూపాయలు ఖర్చుచేశారు. "నాకు విస్కీ వద్దులే, ఆ ఐదు రూపాయలూ ఇచ్చెయ్" అంటే చచ్చినా ఇవ్వడు కేశవులు. సరే.ఇక్కడి కిదే దక్కుడు ... ఈ స్థితిలో ప్లీడరుగారి దర్శనం చేసుకోవటం భావ్యంకాదు కనక తెల్లారేదాకా వాళ్ళ పంచనే నడుం వాల్చేఅవకాశం లేదు. మరి ఈ రాత్రి ఎక్కడ గడపటం? కేశవులుగారింటికి పోతే? "మా వాళ్ళింటికి పోలేదేం?"అని అడుగుతాడు. కాకపోయినా వాడికి తగని భయం --వాడి పెళ్ళాన్ని ఎవరెత్తుకుపోతారో అని!చాలా అందగత్తెలే మరి! ప్రపంచంలో వుండే అందగత్తెలంతా ఎవరి పెళ్ళాలో అవుతారు.అందగత్తె అనగానే బోగందే దక్కడు. ఎవడో పట్టేస్తాడు!....రంగనాయకి ఇంటికిపోతే? అది చిలుం వదులుస్తుంది .... సినిమాకు పోతే!

కళామందిరంలో ఏదో కొత్త తెలుగుటాకీ ఆడుతున్నది.హాలు ముందు జనం తోసుకుచస్తున్నారు. ఈ దిక్కుమాలిన యుద్ధమే ఈ సినిమాల వేలంవెర్రికి కారణం. లేకపోతే ప్రతి చచ్చు సినిమాకు ఇంతేసి జనమా? తీరాచూస్తే ఒక్క పిక్చరులోనూ ఊంపోయే ఉండదూ!.... ఇక్కడ ఏ పెద్ద టిక్కెట్టో కొని ఒంటిగంటనించీ జాగారం చేసేకంటే ఆ రంగనాయకింటికి పోతేనే మేలూ! దరిద్రమ్ముండ!

"ఏమే. రంగసానీ!" బాగున్నావా?"

"ఎప్పుడొచ్చావ్? ఈమద్దె,కనిపించటం లేదేంవనడిగితే, "పోయినాడుగా!" అన్నారే. అన్నీ వొట్టిదేనా?"

"పడిశావులే! నాకు నిద్దరొస్తున్నది. పక్కమీదికి

కాస్త చలవ దుప్పటి తీసి మరివెయ్యి. ఆ చేతితోనే కాస్త దిళ్ళ గలీబులుకూడా మార్చు"

"అట్టానే! చాకల్చచ్చినోడొచ్చి చావలా! యిష్టంవైతే ఉన్న పక్కమీాద పడుకో. లేకపోతే అట్టాగే గాంధీనగరం పో. అదేసుద్దిలో చలవ దుప్పట్లు."

"గాంధీనగరంవేఁవిటి? నీ తలకాయ!"

"నే నెరగనెట్టా? నా కాడ దాస్తావేం!"

"నా పెళ్ళాం నన్నింత అదుపుచెయ్యదు, నీ పీడేమి టంటా!"

నీ పెళ్ళాం అదుపుచేస్తే నువ్ బాగానేఉండేవాడివిగా, అది లేకపోమట్టే కారెక్కి తిరుగుతుండావు. ఆ రమామణి ముండకి పాతిక ముడుపు చెల్లించావంటగా! అంతేలే! మా జాతి క్కనికరంవుంటే ప్రతి చచ్చినాడు నూ జేసినట్టే చేసి పోతాడు."

"నువ్వొక్కడికి మా ముండ వైనట్లు."

"నా మంచి నువ్వొరగవంటలే! ముందు సంచీ యిప్పి డబ్బేముందో చూపియ్!"

"నీ బొందా, నా బొందానూ! అయిదురూపాయ లున్నై!"

"సాలవే! ఎట్టానబ్బా!"

"దేనికి చాలవంటా?"

"రేపా కోఁవిటాయినొచ్చి నా గొంతిమీాద కూచుం టాడే!"

"ఇంకొంచెం నాజూగ్గా కూచోబెట్టి నువ్వే వాణ్ని గోరిగ పంపించు!"

"ఛా! కొరివిసచ్చిన మాటలూ నూవ్వూనూ! సంచి యిప్పవేం?"

మర్నాడు ఆదినారాయణ తిరుగుబండిలో ఎక్కి కూచున్నాడు. అతని అంతరాత్మ అతన్ని నిలవదీసి క్రాసు పరీక్ష చేస్తున్నది.

రంగనాయకిముండ తిట్టాలిసిన తిట్లన్నీ తిట్టి, బతిమాలి వగలుచేసి, ఆఖరుకు కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుని, ఎల్లాగయితేనేం పదిరూపాయలనోటు వొలుచుకుంది. తను అయిదురూపాయలకోసం వెనక్కితీశాడు గాని, తన పెత్తల్లి కొడుకు గారింట్లో మకాం వేసివుంటే ఈ పదిరూపాయల ఖర్చూ తప్పేది. వాళ్ళకూ కష్టసమయంలో సహాయం చేసినవాడ యేవాడు. కలకాలం చెప్పుకునేటందుకుండేది. లేదూ, ఆ కేశవులు వెంటవెళ్ళి ఆ తాగుడు తాక్కపోయినా బాగుండేది. రాత్రి ఆ ప్లీడరుగార్ని కలుసుకుని ఆయనతో వ్యవహారం కాస్తా అప్పుడే తేల్చుకుని, తెల్లవారేదాకా అక్కడే పడుకుని ఉదయం బండిలోనే కొంప చేరుకునే వీలుండేది. ఈ ఖర్చూ తప్పేది....ఖర్చయితే అయింది. ఫలం దక్కివుంటే! అదీకాలేదు. తను తెచ్చిన కాగితాలు నాలుగూ చూసి ప్లీడరుగారు కేసుచేసి లాభంలేదన్నాడు. అంతా వృథా ఖర్చు, వొట్టదండగ. పదిరూపాయలు! .. పాపఫలం! అందుకే పెద్దలు సన్మార్గాన సంచరించమన్నారు. సందేహమేమిటి?....

ఇప్పుడన్నా మించిపోయిందేముందీ? కోర్టుకెక్కి లాభంలేదన్నారని అని ఆ బసవయ్యతో అనటం దేనికి? కేసు చూస్తానన్నారంటే ఆ బసవయ్య పాతిక్కో పరక్కో రాలుస్తాడు. అల్లా అయితేగాని అయినఖర్చు కలిసిరాదు. మొదట్లో బసవయ్య ఎంత పురెక్కించినా పేడకడి జారి నట్టు జారుతూ వచ్చాడుగాని, ఈమధ్య కాస్త పదు నెక్కాడు. వాడికి తరువాత చావుకబురు చల్లగా చెప్పొచ్చు...

ఆదినారాయణ మొహం వికసించింది. కిటికీలోనించి బయటికి తొంగిచూశాడు. ప్రపంచమంతా ప్రశాంతంగా ఉంది. ఎక్కడో యుద్ధంజరుగుతున్నదిట. మనకేం భయం లేదు. భగవంతుడిదయవల్ల మనదేశం ఎప్పటికి ఇల్లాగే ఉంటుంది.... కేశవులుధర్మాన ఇంతకాలానికి మళ్ళీ నిన్న కాస్త మంచిసరుకు మళ్ళీ జిహ్వకు తగిలింది....రంగ నాయకికూడా ఎల్లాఅయినా భోగంవాళ్ళల్లో తప్పబుట్టిందనే చెప్పాలి. దానినోరు చెడ్డదన్నమాటేగాని, దానికి హృదయం ఉంది....బసవయ్య చాలా మంచికట్టయింటు.... చాలా డబ్బు....మంచి హృదయం.. .భలేసరుకు ...

ఆదినారాయణ అంతరాత్మ నిశ్చింతంగా నిద్రపో తున్నది. ఆదినారాయణకూడా చల్లగాలి కట్లా కన్ను మూశాడు.

—o—